Rīgas Stradiņa Universitāte

Intervijas analīzes piemērs pamatotajā teorijā

Indra Majore – Dūšele,
RSU VPPK lektore,
DSP «Medicīna» studente

5 GADI VESELĪBAS PSIHOLOĢIJAS UN PEDAGOĢIJAS KATEDRAI RSU

Jēdzieni un konteksts

Pamatotā teorija – piedāvā metodes un sistemātiskas, tomēr elastīgas vadlīnijas, kā ievākt un analizēt kvalitatīvus datus un radīt teorijas no šiem datiem. (…) konstruktīvisma pieejā gan dati, gan analīzes process tiek radīti mijiedarbības procesā starp pētnieku, dalībniekiem un citiem datu avotiem … un tiek atzīts, ka radītā teorija ir interpretācija *(Charmaz, 2014, p.239).* Ir labi piemērota jaukta dizaina pētījumiem (Johnson, et al., no Smith, 2015).

Intervija - datu avots PT, bet var tikt izmantoti arī citi avoti (piemēram, publikācijas)

Konteksts – jaukta dizaina pētījums, kur PT ir pirmais solis – radīt darba modeli apzinātībā balstītai DKT un to pielietot hronisku sāpju pacientiem rehabilitācijā.

Intervija

Pētījuma dalībnieki *(expert informants)* - DKT profesionāļi, kuriem ir pieredze strādājot ar pacientu grupu un publikācijas par tēmu

Sagatavošanās – informēta piekrišana, intervijas struktūra, lai atbildētu uz pētījuma jautājumiem

Kā apzinātības principi tiek integrēti DKT?
Kāds ir izmaņu / darbības mehānisms DKT strādājot ar hronisku sāpju pacientiem?

Interviju norise un transkripcija – klātienes un Skype/ Zoom sarunas. Pirmo 3 sarunu – transkripcijas drukātā tekstā; turpmāko – sākotnējā kodēšana no audioierakstiem.

Datu analīze - *pastāvīga mijiedarbība ar datiem*

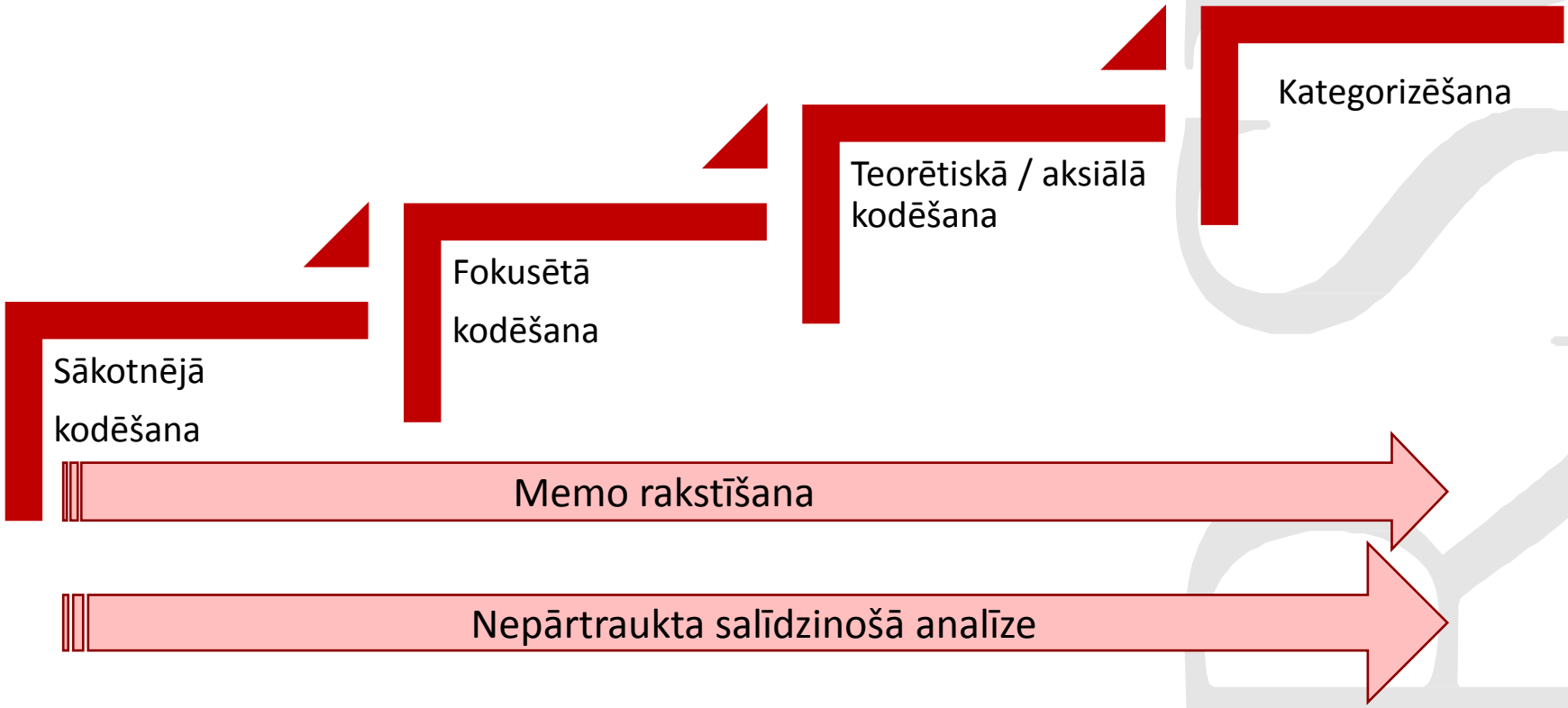

Sākotnējā kodēšana

- **Katrai rindai, teikumam piešķirt vārdu**
  - Open-minded, izvairīties no priekšnosacījumiem, pieņēmumiem
  - Meklēt darbību un tematus
  - Ļaut rasties jaunām idejām
  - Kodi ir provizoriski
  - Lietot *gerunds* - lietvārdi, kas apraksta darbību
    - *Nosaukšana, izjušana, pieredzēšana, pētīšana*

Grūtības neņemt vērā savu pieredzi, izpratni un zināšanas. Tas noveda pie pārāk augsta vispārinājuma līmeņa / kategorizēšanas jau sākotnējā kodēšanas līmenī. Atkāpos soli atpakaļ…

- Uzrakstīt savu teoriju; pētnieka pozicionēšanās; *bracketing*

Sākotnējās kodēšanas piemērs

Un DKT procesā jautājumi “Ko tu sajūti savā ķermenī? – var būt skatāmi plašāk. Tas nav tikai runāt par to, kā cilvēks pieredz sāpes ķermenī, bet … bet tas ir arī par to, kā viņš pieredz stāvēšanu vai kā pieredz kustību, vai elpu, vai … tā var sākt izpētīt citus iemiesotās pieredzes aspektus, ne tikai sāpes. Bet tajā pašā laikā sāpes tiek respektētas, ir ieteikums strādāt ar tām, strādāt ap tām un mēģināt neradīt pašam sev papildus sāpes, tā lai ir arī respekts pret cilvēka robežām – tādā nozīmē, kā - ko cilvēks var fiziski izdarīt ar savu ķermeni.

Ķermeņa sajušana

Paplašināšana

Sāpju pieredzēšana

Ķermeņa novietojuma izjušana

Elpas sajušana

Iemiesotas pieredzes pētīšana

Sāpju respektēšana

Izpētīšana

Rūpju attieksme

Robežu respektēšana

Fizisko iespēju izpētīšana

MEMO rakstīšana

- **Pētniecības *labā prakse***
  - Reflektīva prakse
  - Jūsu pētniecības ideju progresa piefiksēšana
  - Ļaut attīstīties atklāsmēm
  - Sākotnēji - piezīmes, vēlāk - konceptuāli skaidrojumi
  - Tādējādi tiek attīstīta *teorētiskā un metodoloģiskā sensitivitāte*

Pamanu, ka sākotnēji esmu emocionāla.

«Smalkums, delikātums - atļaut sev atzīt, ka mēs esam jutīgi, ka jūtīgums ir mūsu cilvēciskā daba. Ka jūtīgums iekļauj rūpes par ķermeni. Jūtos aizkustināta no šīs idejas. Cik precīza definīcija rūpēm par sevi - rūpēties par sevi nozīmē just savas vajadzības un rīkoties saskaņā ar tām!»

Fokusētā kodēšana

- **Izmantojot nepārtrauktu salīdzināšanu kodiem ar kodiem:**
  - Pamanīt kādi paterni izgaismojas sākotnējos kodos
  - Kuri kodi vislabāk atspoguļo datus
  - Kuriem ir “svars un virzība”
  - Emergent process

Būt ciešā kontaktā ar datiem…

Aksiālā kodēšana

Veidot saiknes, strukturēt kodus pēc shēmas - nosacījumi, darbība/ mijiedarbība, sekas / rezultāts

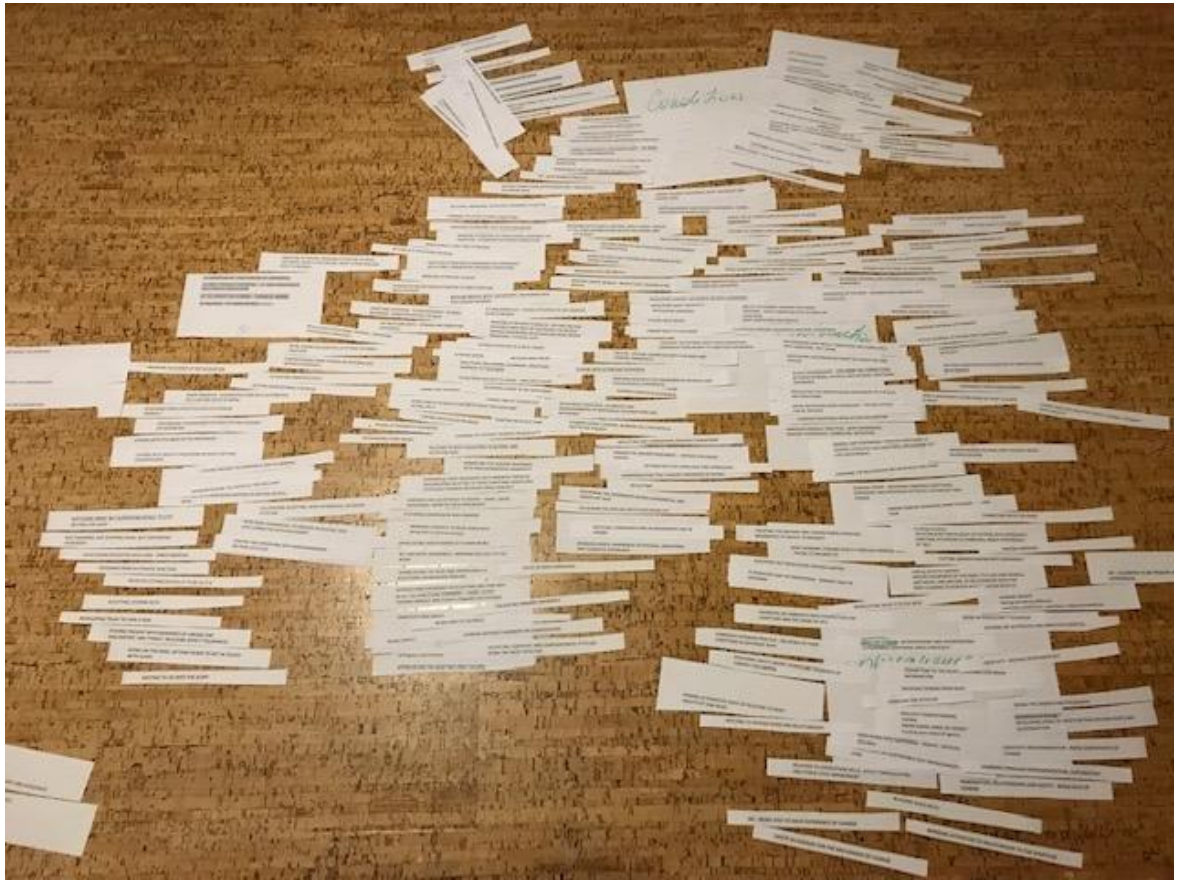

Teorētiskā kodēšana un kategorizēšana

- Ieraudzīt saiknes starp kodiem / konceptiem un veidot vēl augstāku abstrakcijas pakāpi
- Veidot kategorijas un sākt formēt modeli
- Sākt veidot saiknes ar citiem avotiem (nevis primārajiem datiem)

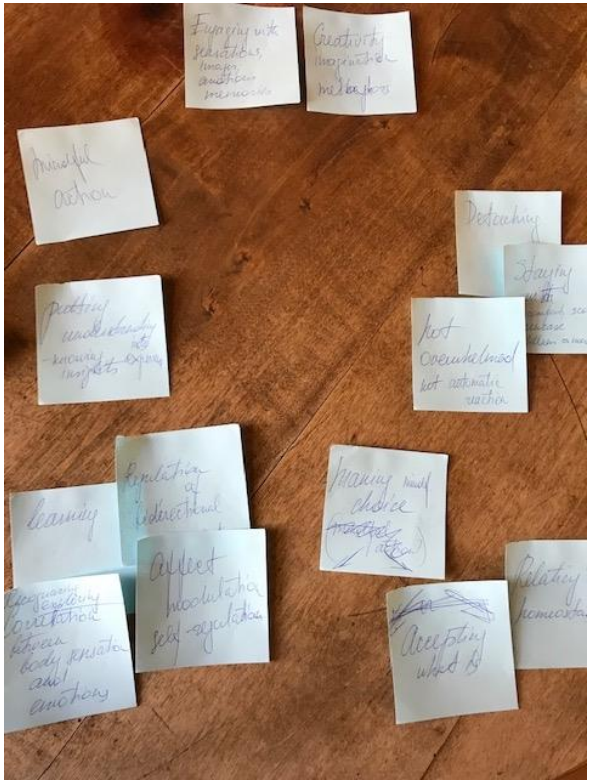

Un vēl…

- Teorētiskā izlase
- Teorētiskais piesātinājums
- Teorētiskais jūtīgums

Take home ziņa

Ir nepieciešams laiks, lai būtu kopā ar datiem

Ir iespēja ļaut sev piedzīvot pētniecību kā radošā procesa ciklu - iesildīšanās, iegremdēšanās, izgaismošanās / atklāsme, izpratne

Pētniecība ir radošs un var būt ļoti piepildošs process.

Paldies par uzmanību!

Indra.Majore-Dusele@rsu.lv